

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov

" " " 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 7001001-Təsviri sənətin tədrisi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təsviri sənət tarixi

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin, "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli №01 sayılı iclas protokolu ilə təstiqlənmişdir

Kodu: MMF-B02

Tədris ili : Tədris ili I (2025-2026) semestr II

Tədris yükü:Cəmi:180 saat Auditoriya 30 saat (15 saat mühazirə, 15 saat seminar).

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, dərəcəsi və elmi adı: Baş müəllim Əsədli Adil Beytulla oğlu

Məsləhət günləri və saati: 5 ci gün saat 14.00-15.00

E-mail ünvanı: asadli@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi 19, LDU-nun 2 sayılı korpusu

III. Tövsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

- 1.Əliyev.Z.,Xəlilov.A Azərbaycan incəsənəti(ensiklopedik məlumat kitabı) Bakı 2010
2. Базазьянц С.Б. Художник, пространство, среда. М., 1983.
3. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. М., 1981.
4. Беда Г.В. Живопись и ее изобразительные средства. М.,1977.
5. Бойс М. Зороастрийцы. Верования и обычаи. С.-Пб.,1994.
- 6.Əfəndi R.Azərbaycan incəsənəti-Bakı:Çaşıoğlu, 2001, 312 s.

Əlavə ədəbiyyat

28. Тайлор Э.Б. Первобытная культура. М., 1989.
29. Хогарт У. Анализ красоты. М., 1987.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Bu fənn çərçivəsində tələbələr təsviri incəsənət kurikulumuna əsaslanaraq müasir dərsin quruluşunu dərk edirlər. Tədris olunan ixtisas fənlərini mənimsəyərək qazandıqları bilik, bacarıq və vərdişləri bu fənnin köməyi sayəsində şagirdlərə ötürmə yollarını və vasitələrini öyrənirlər. Təsviri incəsənət dərsinin beş məşğələ növünü tədris etmə bacarıqlarını əldə edir. Məktəbdaxili qiymətləndirmənin növlərini dərk edir və dərsin gündəlik planlaşdırılmasını tərtib etməyi bacarırlar.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X.Təqvim-mövzu planı:15 saat (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar)

№	Keçilən müəhazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Tarix
1.	Mövzu 1: Təsviri sənət nədir? Plan: 1.Təsviri sənət 2.Təsviri sənətin ən qədim nümunələri 3. Nəqqaşlıq və rəsm	2	
2.	Mövzu 2: Təsviri sənət incəsənətin bir növü kimi Plan: 1.Təsviri sənətə daxil olan predmetlər 2. Qobustan qaya təsvirləri 3. Heykəltəraşlıq sənətinin ən məhşur nümunələri	2	
3.	Mühazirə 3: Təsviri sənətin növləri, Rəngkarlıq Plan: 1. Monumental rəngkarlıq 2. Dəzgah rəngkarlığı	2	

	3. Dekorativ rəngkarlıq		
4.	Mühazirə4: Təsviri sənətin növləri, Qrafika Plan: 1. Qrafika nədir 2. Qrafikada istifadə olunan materiallar 3. Çap qrafikası	2	
5.	Mövzu : Təsviri sənətin növləri, Heykəltəraşlıq Plan: 1. Heykəltəraşlığın əsas növləri 2. Üç ölçülü heykəllər 3. Müasir dövrdə Azərbaycan heykəltəraşlığı	2	
6.	Mövzu 6: Təsviri sənətdə işarələr Plan: 1. İşarələri örgənən elm 2. ikonik işarələr 3. Konvensional işarələr	2	
7.	Mövzu 7: Azərbaycanda təsviri sənətin tarixi Plan: 1. Qədim dövür 2. Antik dövür 3. Ort Əsrlər Dövrü	2	
8.	Mövzu 8: Azərbaycanda təsviri sənətin müasir ənənələri Plan: 1. Bəşər mədəniyyətinin ən dəyərlı inciləri 2. Müasir dövrdə təsviri sənətin ənənələri 3. Müasir təsviri sənətin inkişafı	1	
	Cəmi: 15 saat		

Praktik məşğələ

No	Məşğələnin məzmunu	Saat	Tarix
1	Təsviri sənət nədir	2	
2	Təsviri sənət incəsənətin bir növü kimi	2	
3	Təsviri sənətin növləri Rəngkarlıq	2	
4	Təsviri sənətin növləri. Qrafika	2	
5	Təsviri sənətin növləri. Heykəltəraşlıq	2	
6	Təsviri sənətdə işarələr	2	
7	Azərbaycanda təsviri sənətin tarixi	2	
8	Azərbaycanda təsviri sənətin müasir ənənələri	1	
		15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:Rəsmlərdə tonallığa, işıq və kölgə effektinə nail olunması üsullarını, işığın əşyaya təsiri zamanı baş verən prosesləri, rəsmi işlənmə texnikasını, müxtəlif əşya və canlıların anatomik xüsusiyyətləri və onların rəsm edilməsi texnikasını və onların tətbiqini bilməlidir.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

	3. Dekorativ rəngkarlıq		
4.	Mühazirə4: Təsviri sənətin növləri, Qrafika Plan: 1. Qrafika nədir 2. Qrafikada istifadə olunan materiallar 3. Çap qrafikası	2	
5.	Mövzu : Təsviri sənətin növləri, Heykəltəraşlıq Plan: 1. Heykəltəraşlığın əsas növləri 2. Üç ölçülü heykəllər 3. Müasir dövrdə Azərbaycan heykəltəraşlığı	2	
6.	Mövzu 6: Təsviri sənətdə işarələr Plan: 1. İşarələri örgənən elm 2. ikonik işarələr 3. Konvensional işarələr	2	
7.	Mövzu 7: Azərbaycanda təsviri sənətin tarixi Plan: 1. Qədim dövür 2. Antik dövür 3. Ort Əsrlər Dövrü	2	
8.	Mövzu 8: Azərbaycanda təsviri sənətin müasir ənənələri Plan: 1. Bəşər mədəniyyətinin ən dəyərli inciləri 2. Müasir dövrdə təsviri sənətin ənənələri 3. Müasir təsviri sənətin inkişafı	1	
	Cəmi: 15 saat		

Praktik məşğələ

No	Məşğələnin məzmunu	Saat	Tarix
1	Təsviri sənət nədir	2	
2	Təsviri sənət incəsənətin bir növü kimi	2	
3	Təsviri sənətin növləri Rəngkarlıq	2	
4	Təsviri sənətin növləri. Qrafika	2	
5	Təsviri sənətin növləri. Heykəltəraşlıq	2	
6	Təsviri sənətdə işarələr	2	
7	Azərbaycanda təsviri sənətin tarixi	2	
8	Azərbaycanda təsviri sənətin müasir ənənələri	1	
		15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:Rəsmlərdə tonallığa, işıq və kölgə effektinə nail olunması üsullarını, işığın əşyaya təsiri zamanı baş verən prosesləri, rəsmi işlənmə texnikasını, müxtəlif əşya və canlıların anatomik xüsusiyyətləri və onların rəsm edilməsi texnikasını və onları tətbiqini bilməlidir.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Təsviri sənətin yaranmasından başlayaraq ayrı-ayrı sivilizasiyalarda inkişafını öyrənirlər;

FTN 2. Təsviri sənətin növlərinin yaranması haqqında biliklərə malik olurlar;

FTN 3. Təsviri sənətin növ və janrlarının oxşar və fərqli xüsusiyyətlərinə görə müqayisə etmək qabiliyyətinə malik olurlar;

FTN 4. Təsviri sənətin hər bir sahəsi üzrə görkəmli sənətkarların yaradıcılığı ilə və onların yaradıcılığında əsas, aparıcı cərəyanı, ideologiyanı başa düşüb təhlil edirlər;

FTN 5. Təsviri sənət əsərinə baxdıqda onun hansı janra, hansı cərəyana və hansı inkişaf dövrünə aid olduğunu müəyyənləşdirməyi öyrənirlər;

FTN 6. Bu fənnin tələbələrin aldıqları biliklərin nəticələrinə formalaşdırmaq

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. İmtahan sualları

1. Təsviri sənətin ən qədim nümunələri hansılardır
2. Nəqqaşlıq və rəsm haqqında
3. Qobustan qaya təsvirləri
4. Təsviri sənətə daxil olan predmetlər
5. Monumental rəngkarlıq
6. Dekorativ rəngkarlıq
7. Qrafika nədir .
8. Çap qrafikası
9. Qrafikada istifadə olunan materiallar
10. Müasir dövrdə Azərbaycan heykəltəraşlığı
11. Heykəltəraşlığın əsas növləri
12. İşarələri örgənən elm
13. ikonik işarələr
14. Konvensional işarələr
15. Qədim dövür
16. Antik dövür
17. Ort Əsrlər Dövrü
18. Bəşər mədəniyyətinin ən dəyərli inciləri
19. Müasir dövrdə təsviri sənətin ənənələri
20. Müasir dövrdə təsviri sənətin inkişafı
21. Azərbaycan təsviri sənətinin inkişafı
22. Dəzgah rəngkarlığı
23. Müasir Azərbaycan incəsənətində mücərrəd fikirlər
24. Müasir incəsənətdə kompozisiya həlli
25. Təsviri sənətin tarixində müasir izimlər

XVI. Kollokvium sualları

I kollokvium sualları

1. Təsviri sənətin ən qədim nümunələri hansılardır
2. Nəqqaşlıq və rəsm haqqında
3. Qobustan qaya təsvirləri
4. Təsviri sənətə daxil olan predmetlər
5. Monumental rəngkarlıq
6. Dekorativ rəngkarlıq
7. Qrafika nədir
8. Çap qrafikası
9. Qrafikada istifadə olunan materiallar
10. Müasir dövrdə Azərbaycan heykəltəraşlığı

II kollokvium sualları

1. Heykəltəraşlığın əsas növləri
2. İşarələri örgənən elm
3. İkonik işarələr
4. Konvensional işarələr
5. Qədim dövr
6. Antik dövr
7. Ort Əsrlər Dövrü
8. Bəşər mədəniyyətinin ən dəyərli inciləri
9. Müasir dövrdə təsviri sənətin ənənələri
10. Müasir dövrdə təsviri sənətin inkişafı

Təsviri sənət tarixi fənninin sillabusu 7001001–Təsviri sənətin tədrisi ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №06).

Fənn müəllimi:

b/m.A.B.Əsədli

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev